

מסורת הש"ס

(א) [מספ' כתובות פ"ח],
(ב) [למקנ' קמנ' 5] ו[שי]
תוס' ז"מ קד. ד"ה הכי
בראשית, (ד) [מכתובות נ"ח]:
(ה) [ז"ל בריב"ר, 1] נזירות
נכ, (ו) [כס"א: אח"י לך,
(ז) ו[שי] תוס' כנ"א קמ"א כ"א:
ד"ה דשרקין],

גליון הש"ס

נמרא ילמדנו רבינו לוחה
ואכלה. ע"י ז"מ דף קד
ע"ז מ"ה ה"ג:

הגהות הב"ח

(א) רש"ב"ר ד"ה ואין מונת
בכנות כ"ל וזיתת מן נמקח:

מוסף רש"י

נשאת הבת אלמנתו נזונת
מנכסיו. א"ע דלמור רבנן
בעל נכסיו אשתו לוקח הוי
וקימא לן אין מוילקין למון
האש מנכסיו משאעביד,
הכא שוויא רבנן כירש מוסר
פסולא דלמנה, וישי מוסר
כ"ס מחלן (כתובות ס"ח).

מוסף תוספות

א. ישי משרש שרברכ
מבלוש של משי. שטמ"ק.
ועין רש"י.

רבינו גרשום

בכח האב שיהא יכול
להורישן לשאר בניו א"ע:
דגדלו הדיורין בחייו: והתנן
שמן את המחבר ללוקח.
אדם שמכר שדה לחבירו,
לסוף י' שנים ולא בתוך
י' וששאלמו י' שנים
היה תבואה של מוכר
מחוברין לביקוש ועדיין
לא נגמר אישורן אין
אומרים דכונן הקרקע
דמיין ומחורין ללוקח אלא
שמן אותן מחוברין ללוקח
והוא קונה אותם משום
דברשות דמכר פולת.
ה"א הוא כי דהניח היתוב
מחוברים בחיי אביהן גילו
ואמאי לא היה ברשות
אלא דהיא בן לחד: כאן
בכח. והואיל דרעה של אב
קרובה אצל בניו משכחב
כל נכסיו לאחר מותו מחל
לו הפירות שבשעת מותו.
אבל מוכר לאחר לא מחל
לו הפירות לפיכך שמין.
ואמר לו רבי (א) דרמשה
זו שמין את המחוברין
ללוקח אין ידוע היכן הוא:
פ"ח הניח בניו גדולים
וקטנים. והניח נכסיו וקדם
שחלקן הממון אין הגדולים
מתפרנסין על הקטנים.
כלומר אין קוין הגדולים
מבלוש מתפרשת הבית
מפני שלא יתמעט חלקן
של קטנים מפני שלגדולין
צריכין יותר מבלוש קטנים
וקטנים צריכין יותר מונת
שאוכלין בכל שעה ביום
לפיכך לא יורו מחלקן
של גדולים אלא חולקין
הגדולים בשוה ויעשה לה
אחד בחלקים מה שרצה:
האי גדול אחי שלבש
וכסא עצמו. מתפרשת הבית.
מאי טעמא דמתני' דקני
דאין מתפרנסין דאפי' הוי
גדול אחי: בשרבא שסקינן.
כלומר אדם בטל שאין
מרויח מן הנכסים כלום אבל
אחר שמרויח מאי דעבד עבד:
משום דלא חולק שאל ידך צורם ויחף וקמ"ל דלא: נשאו גדולים מן הנכסים לצורך לישא נשים וישאו קטנים מן הנכסים: אם אמרו
קטנים כו': א"א קאמר. כלומר היכי מותרין וישיא קטנים גדולים ישאו קטנים דמשמע דשרין אחריו ויספא קטני א"א אמרו
קטנים הרי אנו נשואין שאתם נשאתם אין שומעין להם דמשמע דלא שוין אחריו: אמר ר' יהודה ה"ק נשאו גדולים. אשה
מתפרשת וישאו קטנים ומי כנגדן מן הממון אבל א"א נשאו בחיי אביהן ונתן להם אביהן ממון אם אמרו הקטנים לאחר מיתת אביהם הרי
אנו נשואין עכשיו מתפרשת הבית כדרך שנשאתם אתם בחיי אביהן אין שומעין להן אלא מחלקין הירושה: הניח בנות גדולות וקטנות
כו': דרמב"ם ב"ב בניו הכי נמי מפרשין גבי בנות. וכי היכי דמקשי ומתריצ' גבי בניו ה"א גבי בנות: דהחומר בבנות מבנים. שהבנות

יש נוחלין

פרק שמיני בבא בתרא

קל"א.

עין משפט נר מצוה

קעו א מ"י פ"ב מהל'
זכיו ומתנה ה' יג
סמנ עשין פ"ב טו"ע ח"ב
מ"י ר"נ טע"ב: כ'
קעב ב מ"י פ"ט מהל'
מהל' ה' יג (ו"פ"ט)
מהל' אשוח ה' כג סמנ
עשין לו טו"ע ח"ב מ"י
רפ"ט טע"ב: א'
קעב ג ד מ"י מהל'ס
מהל'ס ע"ס טו"ע ע"ס
טע"ב: ג'
ז' מ"י פ"ט מהל' אשוח
הלכ"ס ד' טו"ע א"ע מ"י
ק"ב טע"ב יח':
קפ א ו מ"י ע"ס ה' טו
טו"ע ע"ס ט"ב:
קפא ז מ"י ע"ס ה' יג
טו"ע ע"ס ט"ב:
קפב ט מ"י פ"ז מהל'
מהל' ו' ה"ב
ו"פ"ב מהל' זכיו ה"ב סמנ
עשין ד' טו"ע ח"ב מ"י
ק"ב טע"ב ו' ק"ב טע"ב
טו טו"ע א"ע ע"ס א' ט"ב
וס' ד'
קפג י ב מ"י פ"ב מהל'
אשוח ה"ב סמנ
עשין ממ טו"ע א"ע מ"י
א' טע"ב ד' ונכרז אלפס עוד
במכות פ"ד:
קפד ז מ"י פ"א מהל'
שמיטה ויובל ה' כ
והלכ"ס א':

רבינו גרשום

נזונת ממון הבנים בנכסין
ממטין והבנים ישאלו על
הפתחים: ילמדנו רבינו.
בתוליה או אלמנה שלוחה
ממון מאחרים ואכלה
ואח"כ פמדה ונישאת לבעל
קדם שתשלם והביאה
לבעל נכסיו מאי: בעל
בכסיו אשתו (יש לו דין)
לוקח הוי או יורש הוי.
ו[לוקח] הוי [ואין] יפטר
כלום משום דמלוה על פה
אינה גובה מן הלוקחות
לדית ליה ק"ל למלוה
על פה. או דלמא יורש
הוי ונגבה כו': מאי לאו
נשאו גדולות לבעל שלוו
ומתפרנסו מממון הקטנות
ונישאו לבעל הגדולות
ישאלו קטנות מה שלוו
ואכלו אחיותיהן משלחן
ישאו מממון הבעל אלא
דבעל בכסיו אשתו יורש
הוי ויש לו דין יורש ומלוה
על פה גובה מן הדיורשין.
לא לעולם אבא לך לוקח
הוי ומתני' הכי נשאו גדולות
בכ"ס מתפרשת הבית הכי
נמי משכחב קטנות לבעל
ישלו כנגדו: והניח ר' חייא.
בפירוש כמורדאמן מעיקרא
ומשכחב יורשו הוי: לעולם
לוקח הוי. והכא מ"י נזירות
הקטנות מן הבעל אלא לאו
יורש [והוא] משום הכי
גובה שאני פרנסה שנותל
ממון הקטנות דקלא
אית ליה ובמלוה בשטר
דמי ומלוה בשטר גובה מן
הלוקחות: א"ל רב פפא
לרבא לאו היינו דשלח רבין
באגריה. דבעל יורש הוי:
מי שמת והניח. אשתו וכת
שיהא של שיהא ואין לה
יורש אלא היא אלמנתו
יונת מנכסין בעל לפי
כיון היורשין ליתן לה
אלמנה מונת: נישאת
הבת הנכנסה מאביה
לבעלה שירשה מאביה
שאלמנה זו אריה ליוון
מחן. א"ע נישאת לבעל
א"א אלמנה נזונת מנכסיו
של חתנה שהנכסין לה
הבת: ממה הבת דהשתא
לאו ברשותה נכסיו קרימו:

והתניא שמיין. גרסינן דזרייתא
היא בתוספתא דכתובות
כמו שפירש ר"פ:
מתני' בשרבא. ככל הספרים
כמו שר"ב ד"ס א' ובערוך גרס שדכא
דלית והוא לשון שקט כמו ותשקוט
הארץ ומתרגמינן ושדית ארעא
(שופטים ה) כלומר אדם צטל ושקט
אינו עוסק כלום וכן יודע צד אש
שדה ומתרגמינן נמשדכן (בראשית כה)
שהיה נח ושקט ובהמול (צ"ק דף
כס: ושם) מטייל ואזל דיקלא צישא
לגצי קיני דשדכא"ס:

והיורש

קטנות הרי אנו נושאות כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן זה חומר בבנות
מבכנים שהבנות נזונות על הבנים ואין נזונות על הבנות: **גמ'** אמר רבא
יהאי גדול אחי דלכש ואיכסי מביתא מאי דעבד עבד והא אנן תנן אין
הגדולים מתפרנסין על הקטנים מתני' ובשרבא שרבא פשיטא מהו דתימא
ניחא להו דלא ניגול קמ"ל: נשאו גדולים ישאו קטנים: מאי קאמר אמר רב
יהודה הכי קאמר נשאו גדולים לאחר מיתת אביהן ישאו קטנים לאחר מיתת
אביהן אבל נשאו גדולים בחיי אביהן ואמרו קטנים לאחר מיתת אביהן
הרי אנו נושאתם כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן אלא מה שנתן להן
אביהן נתן: הניח בנות גדולות וקטנות: שלח ליה אביו בר גניבא לרבא
ילמדנו רבינו לוותה ואכלה ועמדה ונשאת בעל לוקח הוי או יורש הוי
לוקח הוי ומלוה על פה אינו גובה מן הלוקחות או דלמא יורש הוי
ומלוה על פה גובה מן הדיורשין אמר ליה תניא נשאו גדולות ישאו קטנות
מאי לאו נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל לא נשאו גדולות לבעל
ישאו קטנות לבעל אינו והא תני ר' חייא נשאו גדולות לבעל ישאו
קטנות מבעל דלמא שאני פרנסה דאית לה קלא א"ל רב פפא לרבא
לאו היינו דשלח רבין באגריה **ג** מי שמת והניח אלמנה וכת אלמנתו
נזונת מנכסיו נשאת הבת אלמנתו נזונת מנכסיו מתה הבת אמר רב
יהודה בן אחותו של ר' יוסי **ב** (בן) חנינא ע"י היה מעשה ובאמרו אלמנתו
נזונת מנכסיו אי אמרת בשלמא יורש הוי משום הכי אלמנתו נזונת מנכסיו
אלא אי אמרת לוקח הוי אמאי נזונת מנכסיו אמר אביי אי לאו דשלח
רבין אנן לא ידעינן והא **ה** נתן **ה** אלו הן שאין חוזרין ביוכל הבכורה
והיורש

דכ"י הוה תנאי כתובה בן נוקבן דהיינו ל"כ מנכסיו **כ** [וכתובות כג:]: ואין נוטות **ה** מן הכנסות. הקטנות מן הגדולות דבמקום
שכן יורשות כל הנכסים ליכא תנאי כתובה דמון בן נוקבן: **גמ'** גדול אחי. שנושא ונותן נכסיו ואיכא הנאה ליתמי כי מיכסי מלבושים
נאים כי היכי דלישתמעו מיליה: מאי דעבד עבד. ולא יטלו כנגדו ומיהו לכתלה אין לצדו צמון אחי כל כ"י: **בשרבא**. אדם צטל שאין להם
ריוח בדבר: **מאי קאמר**. דמתני' לפי משמעותה קשיא רישא לסיפא דקמיני רישא נשאו גדולים ישאו קטנים ויחד תני א"א אמרו קטנים דמשמע לא
ישאו קטנים: **ועמדה וויסא**. והכניסה כל נכסיה לצללה כדרך נשואה: **בעל לוקח הוי**. מי שוויאו רבנן נכסיו אשתו צ"י צמיה צ"י לאמר
מיתה דקין לוקח או דקין יורש ונפקא מינה לכל דיעין החלוקין צ"י מקח לירושא כי הנך לקמן בשמעתי: **ישאו קטנות מבעל**. חלקם המגיעים.
אלמא יורש הוי: **ישאו קטנות מבעל**. מממון אביהן המונח ועומד עדיין בתפוסת הבית כנגד אותו ממון שנטלה הגדולה: ומקשינן **וספני ר'**
חייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל. אלמא מיד הבעל מויליח מכלל שהכניסה לו כל הממון ואפי' חלק הקטנות ושמע מינה מדמולין
מידו דירוש הוה דאי לוקח הוה מלוה על פה הוה ולא טריף ממשעבדי. ומשני לעולם לוקח הוי מיהו מלוה בשטר היא האי פרנסת
הקטנות דשאני פרנסת נשואין דאית ליה קלא וכמלוה בשטר דמיא הלכך טריפא ממשעבדי ומויליחין אפי' מיד הלוקחות דגרסינן צ"י
מילאת האשה [במכות ס"ג]. האחין ששיעבדו מויליחין אפי' מיד הלוקחות לפרנסה ואין מויליחין למונות וכל שכן מן הדיורשין ולעולם אימא לך לוקח
הוי ולענין לוותה ואכלה ונישאת לא גבינן מבעל: **אמר ליה רב פפא לרבא**. דבעי למפשט מדרבי חייא יורש הוי: **לאו היינו דשלח**
רבין כו'. ומתא איכא למפשט שפיר דירש הוי: **אמנוסו נווט**. כתנאי דכתובה שכן כתב לה אותו תהא חייא צמיה צמיה ומיתונא
מנכסי כל ימי מיגר ארמולותיו: **שם [כג:]** **ניסא ככא**. והכניסה הנכסים לצללה אלמנתו נזונת מנכסיו: **מסא ככא**. וירשה בעל: **אמר רב**
יהודה כו'. אמורא הוה: **ואמרו אלמנתו נווט**. דלעולם היא נזונת עד שנתא או שכתבה או שירש הדיורשין ליתן לה
כתובתה דלאמרינן בכתובות **שם**: **אי אמרם בשלמא**. בעל נכסיו אשתו אפילו צמיה יורש הוי משום הכי קמיני נישאת הצת אלמנתו
נזונת מנכסיו דא"ע דמון האשה והצנות לא טריפא ממשעבדי דהיינו לקוחות מירושין מיהא גביא: **אלא אי אמרם לוקח הוי אמאי**
נווט. והתנן בזהמקין (גיטין ד' מה): אין מויליחין למון האשה והצנות מנכסיו משועבדים מפני תקון העולם: **והא סגן**. בצרכות:
שאין חוזרין. לצלליהן שאין חוזרין אלא ממכר: **בכורה**. חלק בכורת הבכור דמפרש הסם [במכות כג:]: מתנה קרייה רחמנא לתת לו פי שנים [בדרכים כג:]:

והיורש

אמר ר' יהודה על ידי היה מעשה. שאירע כן ובאו לפניו לדין ואמרו חכמים דמתי דמתה הבת האוראל שהנכסים לה
בדיו הן דין הוא דנזונת: אי אמרת בשלמא דהאי בעל יורש הוי. בכסיו אשתו משום הכי נזונת האלמנה יקדמה שטר כתובתה
שנתייבב לה בעלה במזונותיה מקמי דנפלה ליה האי יורשה לבעל משום דאין יורש אלא לאחר אשתו ומשכחב יקדמה
שעבוד אלמנה קודם שעבודו של בעל אלא אי אמרת לוקח הוי אמאי נזונת והא ק"ל אין מוציאין למון האשה והבנות
מנכסיו משועבדים מפני תקון העולם והני נכסים משועבדים הם לבעל משעה שהנכסין לו אשתו. אלא לאו ש"מ יורש הוי
ומשום הכי נזונת. ואם נפשל לומר הא קדם שטר כתובתה מן הבעל שהוה כלוקח ואיכא למימר בדיו הוא נזונת. אפי' אשה
קדם אינה נזונת כדפרשי' גליל מפני תקון העולם: אלו שאין חוזרין ביובל. דלא חשיב כובני דהדרי משום דוכינה רחמנא